Gespreksverslag ontwikkelgesprek Ad-opleiding Sociaal Werk (voltijd)

Opleiding: Associate degree Sociaal Werk, voltijd
Instelling: Saxion
Datum ontwikkelgesprek: 22 september 2026

Aanwezigen vanuit het visitatiepanel:

- Voorzitter van het visitatiepanel, Adriaan Oosterloo

Aanwezigen vanuit de opleiding:

- Opleidingsmanager Ad-opleiding Sociaal Werk
- Teamleider Ad-opleiding Sociaal Werk
- Docent Ad-opleiding Sociaal Werk (tevens voorzitter curriculumcommissie)
- Docent Ad-opleiding Sociaal Werk
- Kwaliteitsadviseur Academie Mens & Maatschappij

Afwezig met kennisgeving:

- Onderwijskundig adviseur Academie Mens & Maatschappij
- Studentlid van het visitatiepanel, Dion Schutz

1. Inleiding

Op maandag 23 juni 2025 heeft het visitatiepanel een bezoek gebracht aan de Ad-opleiding Sociaal Werk (voltijd) ten behoeve van de accreditatie van deze opleiding. Onderdeel van deze visitatie is het ontwikkelgesprek, waarin de opleiding één of meerdere ontwikkelthema's bespreekt met het visitatiepanel. Het ontwikkelgesprek heeft plaatsgevonden op dinsdag 22 september 2026.

De opleiding legt haar blauwdruk voor de doorontwikkeling van de opleiding aan het panel voor in het ontwikkelgesprek. De opleiding vraagt het panel te reflecteren op de volgende vragen:

- Wat zijn sterke punten in de gemaakte keuzes?
- Welk aanvullend advies kan het panel geven?
- Waar moet de opleiding bij de verdere uitwerking nog aan denken?
- Welke risico's of uitdagingen ziet het panel?
- Advies over toetsing van de praktijk.

Het ontwikkelgesprek staat los van de beoordeling van de opleiding. Het gesprek richt zich op mogelijke verbeteringen vanuit een ontwikkelperspectief. De uitkomsten van het gesprek vormen daarom geen oordeel over de kwaliteit van de opleiding en maken geen deel uit van het accreditatieadvies.

2. Aanleiding en uitgangspunten voor de doorontwikkeling

De opleiding licht toe dat een adviesrapport is opgesteld, gedateerd 16 januari 2026. In dit rapport staat onder meer de vraag centraal hoe het huidige curriculum zich verhoudt tot het landelijke opleidingsdocument. Daarbij zijn adviezen van de opleiding, studenten en verschillende gremia betrokken.

De opleiding constateert dat het bestaande curriculum goed op orde is. De doorontwikkeling richt zich daarom vooral op het versterken van de profilering, de onderlinge samenhang en de verbinding tussen leerresultaten, leeruitkomsten, onderwijs en toetsing. Daarnaast bestaat de ambitie om de Ad-opleiding nadrukkelijker als een eigenstandige opleiding te positioneren, in samenwerking met de bacheloropleiding Social Work.

Op basis van deze uitgangspunten heeft de opleiding een blauwdruk voor de doorontwikkeling van het eerste en tweede leerjaar opgesteld. De ambitie is om het doorontwikkelde onderwijs vanaf september 2027 aan te bieden. De doorontwikkeling vindt plaats in samenhang met de ontwikkeling van een onderwijs- en toetsvisie op academieniveau.

3. Besproken ontwikkelthema's

Tijdens het ontwikkelgesprek zijn de volgende thema's besproken:

1. De profilering en eigenstandigheid van de Ad-opleiding.
2. De inrichting van de toetsing, leerresultaten en leeruitkomsten.
3. De praktijkgerichte leeromgeving en de rol van de praktijk bij leren en toetsen.
4. De rol van het werkveld in de praktijktoetsing.
5. De aansluiting tussen voltijd, deeltijd en bachelor.
6. Samenwerking met het werkveld en verschillende werkvelden.
7. Onderzoekend vermogen en innovatie.

Hieronder een beschrijving van de bespreking van deze ontwikkelthema's.

3.1. Profilering en specialisaties

De opleiding licht drie inhoudelijke specialisaties voor het tweede leerjaar toe:

- Jongeren en jongvolwassenen van 12 tot 27 jaar;
- Mensen met een beperking, met een brede oriëntatie op onder meer chronische en lichamelijke beperkingen;
- Welzijn en samenleven in de praktijk.

De opleiding licht toe dat deze specialisaties niet afzonderlijk op het diploma worden vermeld. Wel wil de opleiding studenten in het keuzeonderwijs mogelijk ruimte geven om meerdere inhoudelijke accenten te verkennen.

Er wordt waardering uitgesproken voor de gekozen profilering. De specialisaties zijn herkenbaar en passend bij het brede domein van Sociaal Werk. Ook wordt de keuze gewaardeerd om niet uitsluitend voor jeugdzorg te kiezen binnen het thema jongeren en jongvolwassenen. Ook de brede benadering van het werken met mensen met een beperking en de nadruk op welzijn en samenleven in de praktijk wordt beschouwd als kansrijk.

Er wordt aangegeven dat de gekozen specialisaties bijdragen aan de eigenstandigheid van de Ad-opleiding en tegelijkertijd mogelijkheden bieden voor een betere verbinding met de bacheloropleiding, bijvoorbeeld voor studenten die na de Ad doorstromen.
Een aandachtspunt is dat de opleiding in haar opleidingsdocument helder beschrijft hoe de specialisaties zich verhouden tot de beoogde leerresultaten, de leeruitkomsten, de beroepspraktijk en de doorstroommogelijkheden.

3.2. Toetsing, leerresultaten en leeruitkomsten

De opleiding licht toe dat het aantal leeruitkomsten aanzienlijk is teruggebracht. Waar eerder sprake is van ongeveer 300 leeruitkomsten, werkt de opleiding nu toe naar een compacter geheel door kritisch te kijken naar dubbelingen en inhoudelijke overlap. De opleiding wil de leeruitkomsten op een betekenisvol abstractieniveau beschrijven.

In het gesprek komt aan de orde of alle leeruitkomsten afzonderlijk met een eigen rubric moeten worden getoetst, of dat meer holistische toetsing mogelijk is. Het opleidingsteam geeft aan voorkeur te hebben voor bredere en meer integrale toetsing. Als reactie wordt het belang onderschreven om te voorkomen dat de toetsing te fijnmazig wordt ingericht. Een te grote hoeveelheid afzonderlijke rubrics kan leiden tot versnippering en onnodige administratieve belasting. Tegelijkertijd constateert de opleiding dat studenten behoefte hebben aan houvast en overzicht. Rubrics kunnen daarom een belangrijke ondersteunende functie behouden, ook wanneer het uiteindelijke oordeel integraal of holistisch tot stand komt.

In het gesprek komt het belang naar voren om bij de verdere uitwerking scherp onderscheid te maken tussen:

- de beoogde leerresultaten op eindniveau;
- de onderliggende leeruitkomsten;
- de leeractiviteiten waarmee studenten zich ontwikkelen;
- de toetscriteria en beoordelingsaspecten;
- het integrale oordeel over de ontwikkeling en het niveau van de student.

Een hoger abstractieniveau kan bovendien de afstemming met de bachelor- en deeltijdopleiding ondersteunen en het gesprek met de examencommissie over de borging van het eindniveau versterken.

3.3. Praktijkgericht leren en de praktijkleeromgeving

De opleiding licht toe dat studenten het geleerde vanaf het begin van de opleiding zo veel mogelijk in de praktijk toepassen. Studenten brengen praktijksituaties en dilemma's in tijdens lessen en bespreken deze met medestudenten en docenten. De opleiding ziet dit als een belangrijke kracht van het onderwijs.

De waarde van deze krachtige praktijkleeromgeving wordt herkend. De praktijkgerichte aanpak is een onderscheidend element ten opzichte van meer traditionele onderwijsconcepten. Tegelijkertijd wordt besproken dat niet alle studenten bij de start van de opleiding direct over een passende praktijkleerwerkplek beschikken. Wanneer praktijkleren en praktijktoetsing vanaf het begin strikt aan een praktijkplek zijn gekoppeld, kan dit de toegankelijkheid en studeerbaarheid onder druk zetten.

Er wordt geadviseerd om te onderzoeken of een opbouw in de praktijkcomponent mogelijk is. Een periode van enkele maanden binnenschools onderwijs kan studenten bijvoorbeeld tijd geven om een passende praktijkplek te vinden voordat een praktijkplek als voorwaarde geldt. Ook maatwerk kan helpen voorkomen dat studenten vanwege het ontbreken van een praktijkplek voortijdig uitvallen.

De opleiding geeft aan dat inmiddels veel is geïnvesteerd in het vinden en onderhouden van praktijkcontacten en dat uiteindelijk alle studenten een stageplek vinden. De opleiding blijft

zoeken naar een goede balans tussen de meerwaarde van vroeg praktijkleren en de toegankelijkheid voor studenten die nog geen passende praktijkplek hebben.

3.4. Praktijktoetsing en de rol van het werkveld

In het ontwikkelgesprek wordt eveneens besproken hoe de praktijk een passende rol krijgt bij de beoordeling van studenten. Daarbij komt ook de invloed van ontwikkelingen rond artificiële intelligentie en toetsing aan de orde. Naarmate het moeilijker wordt om de individuele bijdrage van studenten uitsluitend met traditionele toetsvormen vast te stellen, kan authentieke praktijktoetsing aan belang winnen.

De opleiding kan verkennen of de praktijkbeoordeling een voorwaardelijke of adviserende rol kan krijgen binnen de totale beoordeling. De praktijk kan bijvoorbeeld informatie leveren over het professioneel functioneren van de student. De formele verantwoordelijkheid voor de beoordeling en het eindniveau blijft bij de opleiding en de hogeschool.

Bij een dergelijke inrichting zijn duidelijke afspraken nodig over:

- de rol en verantwoordelijkheid van de praktijkbegeleider;
- de verhouding tussen het oordeel van de praktijk en het oordeel van de opleiding;
- de betekenis van een voorwaardelijke praktijkbeoordeling;
- de vergelijkbaarheid van beoordelingen bij verschillende praktijkplekken;
- de minimale eisen aan een praktijkplek;
- de wijze waarop studenten worden beoordeeld wanneer hun functioneren op school en in de praktijk uiteenloopt.

Er wordt benadrukt dat het werkveld een waardevolle bijdrage kan leveren aan het beoordelen van het toekomstige professionele functioneren, maar dat de opleiding de onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en transparantie van de beoordeling blijft bewaken.

3.5. Aansluiting tussen voltijd, deeltijd en bachelor

De opleiding licht toe dat de voltijd- en deeltijdvariant bewust verschillende onderwijsconcepten hanteren, passend bij verschillende studentprofielen. De voltijdopleiding richt zich onder meer op studenten die rechtstreeks vanuit het voortgezet onderwijs of het mbo instromen. Voor deze studenten is een meer volgordelijk onderwijsconcept passend. De deeltijdopleiding werkt meer modulair en sluit aan bij studenten die doorgaans al werk- en praktijkervaring hebben.

Er wordt erkend dat verschillende studentgroepen om een andere onderwijsbenadering vragen. Tegelijkertijd wordt gewezen op de mogelijkheid om meer van elkaar te leren en de overgang tussen de varianten te verbeteren. De voltijdstudent ontwikkelt zich gedurende de opleiding en kan in een later stadium mogelijk meer gebruikmaken van flexibele of modulaire onderwijsonderdelen.

Als mogelijke ontwikkelrichtingen komen onder meer aan de orde:

- meer samenhang tussen de voltijd- en deeltijdvariant;
- het benutten van elkaars onderwijseenheden en expertise;
- het onderzoeken van mogelijkheden met microcredentials of certificaten;
- meer flexibiliteit in het tweede leerjaar van de voltijdopleiding;
- het verbeteren van de overgang van voltijd naar deeltijd;
- het vergroten van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van Ad- en bacheloropleiding voor doorstroomstudenten.

Ook komt differentiatie naar instroomachtergrond aan de orde, bijvoorbeeld voor mbo-studenten die al relevante kennis en ervaring hebben. De opleiding kiest nu niet voor een verkort traject, maar ziet dit als een mogelijke toekomstige ontwikkelrichting. Bij deze richting worden de volgende aandachtspunten benoemd: uitvoerbaarheid, de wettelijke kaders, de rol van de examencommissie en de doorstroom naar de bacheloropleiding.

3.6. Samenwerking met het werkveld en verschillende werkvelden

De opleiding ziet haar studenten terug in verschillende werkvelden, waaronder de gehandicaptenzorg, het welzijnswerk, jongerenwerk, de ouderenzorg, maatschappelijke opvang, verslavingszorg en werkzaamheden rond vluchtelingen en gemeenten.

De opleiding erkent dat deze breedte consequenties heeft voor het onderwijs. Studenten vragen om meer aandacht voor specifieke doelgroepen en uiteenlopende beroepscontexten. In de doorontwikkeling wil de opleiding daarom de verbinding met verschillende doelgroepen en werkvelden versterken.

De opleiding wordt aangemoedigd om in het curriculum voldoende breedte te behouden en tegelijkertijd duidelijk te maken welke generieke professionele basis iedere Ad-student ontwikkelt. Ook is het belangrijk te beschrijven hoe studenten zich vervolgens verdiepen in specifieke doelgroepen of contexten.

De opleiding licht toe dat zij de samenwerking met het werkveld verder ontwikkelt. De activiteiten omvatten onder meer:

- tweemaal per jaar overleg met de beroepsveldcommissie;
- tweemaal per jaar bijeenkomsten met praktijkbegeleiders;
- afzonderlijke werkgroepen rond de inhoudelijke specialisaties;
- betrokkenheid van drie à vier werkveldorganisaties per specialisatie;
- bezoeken van studiecoaches aan stageplekken;
- aandacht voor de geschiktheid van praktijkplekken en de begeleiding van studenten.

In het gesprek wordt waardering uitgesproken voor de intensieve verbinding met het werkveld en er wordt geadviseerd om de verschillende vormen van betrokkenheid duidelijk te positioneren in het opleidingsdocument. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen informeren, raadplegen, adviseren en daadwerkelijk gezamenlijk ontwikkelen.

Ook komt de vraag aan de orde hoe praktijkbegeleiders en werkveldorganisaties op een passende wijze kunnen bijdragen aan de beoordeling, met behoud van de verantwoordelijkheid bij de opleiding voor de kwaliteit en het eindniveau.

De samenwerking met ‘Schildje’ komt naar voren als concreet voorbeeld van een betekenisvolle verbinding met de praktijk. Studenten krijgen van deze organisatie trainingen, zodat zij de trainingen vervolgens op basisscholen kunnen verzorgen. De opleiding ziet hierin een voorbeeld van praktijkgericht leren, ondernemerschap en het ontwikkelen van professionele handelingsbekwaamheid.

3.7. Onderzoekend vermogen en innovatie

De opleiding wil studenten niet alleen leren handelen in individuele cliëntsituaties, maar hen ook stimuleren om ontwikkelingen en verbeteringen in hun werkomgeving te signaleren en daaraan

bij te dragen. Studenten voeren daarom kleinschalige, uitvoeringsgerichte innovaties uit binnen de eigen praktijkcontext.

Als voorbeeld noemt de opleiding een innovatie die gericht is op het welzijn van ouderen. Studenten leren door dergelijke opdrachten verder te kijken dan de individuele cliënt en na te denken over verbetering van de beroepspraktijk.

Deze ambitie krijgt waardering in het gesprek, evenals de zichtbare trots die studenten en docenten ontlenen aan de resultaten. Tegelijkertijd wordt er aandacht gevraagd voor de haalbaarheid en het abstractieniveau van innovatie- en onderzoeksopdrachten voor Ad-studenten. De opleiding geeft aan dat het gaat om concrete, kleinschalige en uitvoeringsgerichte innovaties op de werkvloer. Daarmee ontwikkelen studenten onderzoekend en probleemoplossend vermogen dat past bij het Ad-niveau. Op deze voorbeelden wordt positief gereageerd.

4. Samenvatting ontwikkelthema's

In het gesprek komen verschillende ontwikkelthema's aan de orde die relevant zijn voor de verdere doorontwikkeling van de opleiding:

- De verdere profilering en eigenstandigheid van de Ad-opleiding, mede in relatie tot de gekozen specialisaties en de aansluiting op de bachelor- en deeltijdopleiding.
- De inrichting van het curriculum en de samenhang tussen leerresultaten, leeruitkomsten, rubrics en integrale toetsing.
- De balans tussen praktijkgericht onderwijs, de beschikbaarheid van passende praktijkplekken en de mogelijke rol van de praktijk bij het leren en beoordelen.
- De samenwerking met het werkveld, waaronder de ontwikkeling van co-creatie en de betrokkenheid van praktijkorganisaties bij curriculumontwikkeling en praktijkleren.
- De verdere ontwikkeling van probleemoplossend vermogen, met aandacht voor de haalbaarheid en het passende niveau voor Ad-studenten.

5. Afsluiting

Er wordt afgesloten met waardering voor het enthousiasme, het eigenaarschap en de trots van het opleidingsteam. Deze kwaliteiten vormen een sterke basis voor de verdere ontwikkeling van de opleiding.

In het bijzonder wordt gewaardeerd:

- de duidelijke ambitie om de Ad-opleiding verder te profileren;
- de keuze voor herkenbare specialisaties;
- de sterke verbinding met de praktijk;
- de aandacht voor technologie en toekomstige ontwikkelingen;
- de bereidheid om kritisch te reflecteren op curriculum, toetsing en praktijkleren;
- de gerichte betrokkenheid van het opleidingsteam bij de doorontwikkeling.

De opleiding betrekt de besproken ontwikkelthema's bij de verdere uitwerking van de blauwdruk, het opleidingsdocument en de onderwijs- en toetsvisie. De beoogde start van het doorontwikkelde onderwijs is september 2027.